

**راهنمای بارم بندی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دروس اصلی و تخصصی
رشته‌های فنی و حرفه‌ای
(زمینه‌ی صنعت)**

دفتر برنامه ریزی و تالیف آموزشهای فنی و حرفه ای و کاردانش

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تدوین : دفتر برنامه ریزی و تالیف آموزش های فنی و حرفه ای

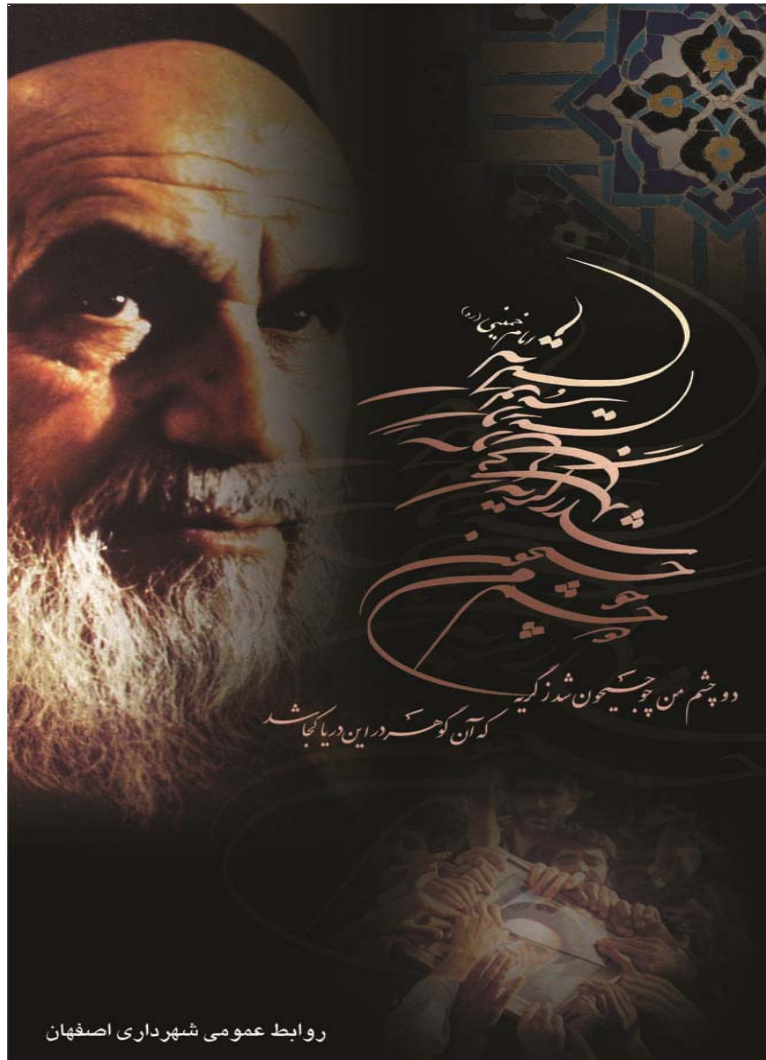
و کاردانش

عنوان : راهنمای بارم بندی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دروس اصلی و تخصصی رشته های فنی

و حرفه ای زمینه ای صنعت

تهیه کنندگان:

محسن جعفرآبادی - احمدرضا دوراندیش - حسین روحی - حمید یزدانی - عبدالمجید خاکی
صدیق - مالک مختاری - داود نجف زاده - جمشیدعلی محمدی - آرش حبیبی - طیبه کنشلو - محمدعلی
نیکنام - محمدلطفی نیا - مجتبی انصاری پور - حسن مخلصیان - لطیف احراری - سید محمود صموتی -
محمدحسن اسلامی - احمد آقازاده - سیدمیررضا طاهری اطاقسرا - امیرحسین متینی - حسن آقابابایی - حسن
عبدالله زاده - جمیله السادات حسینی روح الامینی

روابط عمومی شهرداری اصفهان

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات کشور خودتان را
بر آورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل نباشید و از اتکای به اجانب
بپرهیزید.

امام خمینی « قدس سره الشریف »

هدف تدوین کتاب راهنمای بارم بندی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

هنرجویان رشته‌های فنی و حرفه‌ای

مجموعه حاضر که به عنوان راهنمای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی هنرجویان رشته‌های فنی و حرفه‌ای ارائه می‌شود زیر نظر کمیسیون‌های تخصصی در راستای وظایف دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش و مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش در خصوص چگونگی ارزشیابی کلیه دروس در چارچوب مقررات آئین آموزشی که بر عهده این دفتر می‌باشد تهیه و تدوین شده است که هنرآموزان و سایر دست‌اندرکاران آموزشی می‌توانند در حد مورد نیاز به اطلاعات لازم برای سنجش یادگیری و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی هنرجویان بر اساس اهداف آموزشی برنامه‌ریزی رشته‌ها دسترسی پیدا کنند.

این مجموعه شامل جداول راهنمای ارزشیابی دروس هر رشته می‌باشد که در جداول مربوط به هر درس مشخصات کتاب (تعداد واحد، کد کتاب، سال معتبر چاپ، نمره قبولی، مدل ارزشیابی و نوع آزمون) نوشته شده است همچنین در مورد بارم‌بندی پیشنهادی محتوای نظری و عملی در هر سه حیطه برای نوبت اول و دوم، روش‌های ارزشیابی (تکوینی و تراکمی) به همراه شاخص‌های سنجش، نکات اجرای ارزشیابی، نکات اجرایی برای تهیه و طراحی سوال، ویژگی‌های طراحان سوال توضیح کامل داده شده است. ناگفته نماند که سایر روش‌ها و شاخص‌های معتبر موجود برای سنجش یادگیری وجود دارد که هنرآموزان می‌توانند با بررسی و مطالعه منابع معتبر، متناسب با امکانات و شرایط محیطی در طول دروس آموزشی از آنها بهره‌مند شوند.

از آنجا که برنامه درسی رشته‌های مختلف شاخه فنی و حرفه‌ای با توجه به نوع دروس (نظری ، آزمایشگاهی- کارگاهی، نظری - عملی) در حیطه‌ی شناختی ، روانی - حرکتی و عاطفی (طراحی و تدوین شده است لذا سنجش یادگیری و ارزشیابی نیز در محدوده این سه حیطه با در نظر گرفتن مدل ارزشیابی انجام می‌شود و هنرآموزان ضروری است ابتدا، اهداف آموزشی مربوط به هر درس شامل هدف‌های کلی و اهداف رفتاری را با ملاحظه بر حیطه‌ها و سطح هدف‌ها شناسایی کنند و روش‌های مناسب و منطقی را برای ارزشیابی انتخاب نمایند. سپس درحوزه عمل، فرآیند ارزشیابی به صورت تکوینی (مستمر) و تراکمی (پایانی) توسط آنان یا سایر عوامل ذینفع با استفاده از الگوی مدل ارزشیابی دروس در نوبت اول و دوم انجام شود. به همین جهت آگاهی بیشتر هنرآموزان در این راهنما به شرح مختصر چند روش ارزشیابی و تعریف چند اصطلاح بسنده شده است.

ارزشیابی تکوینی (مستمر)

این روش در طول دوره آموزش به صورت پیوستار صورت می‌گیرد و متناسب با نوع درس ممکن است از این نوع سنجش برای اطمینان از تحقق اهداف آموزشی در هر مرحله از آموزش استفاده شود. هنرآموزان با سنجش تکوینی در هر سه حیطه می‌توانند در پایان هر موضوع درسی ، پایان فصل یا قبل از شروع فصل درس جدید، از یادگیری اهداف توسط هنرجویان اطمینان حاصل کنند و در صورت لزوم برخی مباحث را قبل از شروع درس جدید مجدداً برای یادآوری آموزش دهند در ضمن ارزشیابی تعدادی از دروس که با مدل ۱-۱ (مستمر) انجام می‌شود عملاً میانگین نتایج حاصله از آموخته آنها نمره پایانی را تشکیل می‌دهد.

ارزشیابی تراکمی (پایانی)

با ارزشیابی تراکمی آموخته‌های یادگیرندگان در پایان هر دوره (نوبت) یا موضوع مستقل آموزشی اعم از بخش، فصل و مورد سنجش قرار می‌گیرد و نتایج این نوع سنجش، عملکرد موفق هنرآموزان در مقایسه با یکدیگر و برنامه درسی را می‌سنجد.

ارزشیابی تشخیصی

هنرآموزان اگر بخواهند در شروع دوره آموزشی برای تشخیص میزان آمادگی یادگیران و سطح دانش شناختی و مهارت‌های پیش‌نیاز از میزان تسلط آنان آگاه شوند از این روش می‌توانند استفاده کنند. معمولاً این روش می‌تواند در پذیرش هنرجویان برای تعیین رشته کاربرد داشته باشد. همچنین این سنجش به هنرآموزان کمک می‌کند که نقطه شروع درس را تعیین کنند و از دوباره آموزی مباحثی که موجب صرف زمان و هزینه غیرضروری و بی‌انگیزگی هنرجویان می‌شود جلوگیری نمایند. با استفاده از نتایج این سنجش ممکن است یادآوری یا گذراندن دوره پیش‌نیاز کوتاه مدت در برخی از دروس برای همه یا تعدادی از آنان ضروری تشخیص داده شود.

طبقه‌بندی حیطه شناختی

طبقه‌بندی حیطه شناختی به جریان‌هایی که با شناخت و اندیشه انسان سروکار دارند مربوط است و حوزه طبقه‌بندی به دانش، فهمیدن (درک و فهم)، کاربستن، تحلیل، ترکیب و در نهایت ارزشیابی (داوری و قضاوت) درباره ارزش یا اعتبار موضوع‌های مختلف تقسیم‌بندی می‌شود.

طبقه‌بندی حیطه روانی حرکتی

هر فعالیتی که علاوه بر جنبه روانی جنبه جسمانی هم داشته باشد در حوزه روانی – حرکتی قرار می‌گیرد بنابراین تمامی یادگیری وابسته به اعمال و مهارت‌های بدنی را در این حوزه می‌سنجند، طبقات اصلی این حیطه شامل: (حرکت‌های بازتابی ، حرکت‌های مقدماتی – اساسی ، توانایی‌های ادراکی ، تواناییهای جسمانی حرکت‌های ماهرانه ، ارتباط غیرگفتاری) می‌باشد. در این طبقه‌بندی هر طبقه مکمل طبقه قبلی و زیربنای طبقه بعدی است.

نکات اجرایی برای تهیه و طراحی سوال‌های آزمون داخلی، استانی، کشوری و نهایی

- ۱- تعداد سؤال‌ها و چگونگی پاسخ دهی به تعداد آنها کاملاً واضح می‌باشد.
- ۲- پیچیدگی و تنوع سوال (۱- با زمان در نظر گرفته شده تناسب منطقی داشته باشد. ۲- حد متوسط شاگردان در نظر گرفته شود)
- ۳- بارم مربوط به هر سوال روبه روی سوال نوشته شود.
- ۴- بارم‌بندی سوال‌ها به استناد جداول ارزشیابی دروس که از طرف دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش ارائه شده است الگوبرداری شود.
- ۵- اگر سوال به صورت تشریحی تهیه می‌شود لازم است ریز نمرات مربوط به هر سوال تعیین شود.
- ۶- وسایل کار مورد نیاز، در سربرگ امتحانی ذکر شود (در صورت نیاز)
- ۷- امکان استفاده یا عدم استفاده از ماشین حساب در سربرگ امتحانی ذکر شود.
- ۸- سوال از نظر علمی، تصویری و رسامی ابهامی نداشته باشد.
- ۹- برای گمراه نشدن هنرجویان فقط از نمادها و علائم اختصاری واحدهای اندازه‌گیری استاندارد استفاده شود.
- ۱۰- سوال‌ها به صورت پیوسته و مرتبط با هم طراحی نشوند و هر سوال مستقل و غیروابسته با سوال‌های قبل یا بعد طراحی شود.

۱۱- ترجیحاً سوال‌ها از ساده به مشکل مرتب شوند و با توجه به امکانات ، تجهیزات ابزار و ویژگی‌های بومی / محلی متناسب با طبقه حیطة مربوطه مورد انتظار طرح شود.

۱۲- صحیح بودن سوال‌ها ، نکات املائی و انشایی ، روانی و گویا بودن متن سوال‌ها مورد توجه و دقت قرار گیرد.

۱۳- تعداد سوال‌ها با تعداد واحد درسی ، محتوای کتاب و زمان امتحان تناسب داشته باشد.

۱۴- در صورت امکان یک و حداکثر ۲ سوال انتخابی برای هنرجویان پیش بینی شود به گونه‌ای که این سوال‌ها به هنرجویان نسبتاً ضعیف در پاسخ به آنها کمک کند.

۱۵- در طراحی آزمون دروس کارگاهی ، آزمایشگاهی علاوه بر حیطة روانی - حرکتی به حیطة عاطفی و شناختی نیز دقت کافی مبذول گردد.

۱۶- حداقل یک ماه قبل از برگزاری آزمون‌های دروس کارگاهی یا آزمایشگاهی و نظری تعداد و میزان ابزار و سایل مورد نیاز به اطلاع هنرستان محل برگزاری آزمون برسد و در صورت نیاز قبل از شروع امتحانات هنرجویان را مطلع نمایند.

۱۷- امتحانات دروس عملی کلیه رشته‌های فنی و حرفه‌ای در فضای استاندارد مربوطه در هنرستان‌ها و یا سایر فضاهای استاندارد برگزار شود.

۱۸- در رشته‌های هنری ابعاد کار و اندازه کار اعلام شود.

۱۹- از پانویس ها ، بخش‌های مطالعه آزاد ، فکر کنید، تحقیق کنید و، ضمائم ، جداول و نمودارها سوال طرح نشود در مواردی که از شکل‌ها و جداول سوال داده می‌شود جدول و شکل در اختیار هنرجو قرار داده شود.

۲۰- زمان پاسخ‌گویی به سوالات در سربرگ سوالات نوشته شود.

۲۱- در پاسخ نامه دروس عملی و حسب موضوع درسی ، نمره‌گذاری بر اساس اصول و فرآیند کار و ویژگی‌های نتیجه‌نهایی، مشخص شود.

۲۲- در ارزشیابی مدل ۱-۱ (مستمر) که ناظر بر فعالیت‌های ضمن سال دانش‌آموز می‌باشد. ارزشیابی‌های انجام شده در طی نوبت اول و دوم ملاک نمره‌دهی خواهد بود. لازم به ذکر است در برخی از دروس که می‌توان پروژه پایانی برای آنها تعریف نمود، بخشی از نمره پروژه در هر نوبت متعلق به نمره پایانی است. در صورتی که نمره پروژه در راهنمای ارزشیابی دروس قید نشده باشد، تعیین میزان نمره بر عهده هنرآموز خواهد بود.

۲۳- با توجه به این موضوع، که نمره آزمون دروس امتحان نهایی صرفاً نمره پایانی نوبت دوم با ضریب ۶ می‌باشد. طراحان سوال باید در بارم‌بندی سوال و نوع سوال مطابق با شاخص‌های نوبت دوم عمل نمایند (نمره سالیانه این قبیل دروس همانند دروس داخلی محاسبه و در کارنامه آنها ثبت می‌شود) .

۲۴- در مورد آزمون دروسی که در شهریور ماه امتحان آنها برگزار می‌شود طراحان سوال با مطابق جدول پیشنهادی عمل کنند.

ویژگی طراحان سوال

- ۱- طراح سوال، هنرآموز همان موضوع درسی در همان سال تحصیلی باشد.
 - ۲- طراح سوال به ویژگی حیطه‌های سه گانه یادگیری اشراف کامل داشته باشد.
 - ۳- طراح سوال باید کلیه نکات اجرایی در این راهنما را در طرح سوال به طور کامل رعایت کند.
 - ۴- طراح سوال دارای سوابق تجربی در زمینه طرح سوال باشد.
 - ۵- طراح سوال باید در طرح سوال‌های آزمون‌های نهایی، کشوری و داخلی دقت کامل داشته باشد.
- امید است هنرآموزان و مسئولین هنرستان‌ها و سایر مراکز آموزش مجری رشته‌های فنی و حرفه‌ای و کارشناسان استانها و اساتید و صاحب‌نظران گرامی با استفاده از این راهنما آزمون‌های مناسب‌تری را طراحی و اجرا نمایند و با راهنمایی‌های خود ما را در بهبود و اصلاح مجموعه فوق یاری رسانند. عزیزان علاقمند میتوانند نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را از طریق سایت دفتر به نشانی www.tvoccd.medu.ir یا پست الکترونیکی tvoccd@roshd.ir یا به آدرس پستی تهران- خیابان سپهد قرنیه - نرسیده به کریم خان زند پلاک ۱۸۱ سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی کد پستی ۱۵۸۴۷۴۳۵۱۷ - صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۴۸۷۴ ارسال نمایند.

دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزشهای فنی و حرفه‌ای و کاردانش